

# Collegial=Lidende for Danmark og Norge.

---

Med kongeligt allernaadigt Privilegium.

---

No. 41. Den 13de October 1810.

Trykt i Kjøbenhavn hos Directeur Johan Frederik Schult.

---

Undertegnede ere Redactører, Forlæggere og Udgivere af  
denne Tidende:

Christian Knudsen,  
Ridder af Danknebrogens,  
Statsraad og Deputeret i  
det danske Cancellie.

Peter Johan Monrad,  
Statsraad og Deputeret i  
det danske Cancellie.

---

## Blandede Efterretninger.

Fra Biskoppen over Nordlandenes og Finnmarkens  
Amter er til Cancelliet indberettet følgende ædle og  
uegennyttige Handling. En Finn, ved Navn Ole  
Larsen, havde tjent 40 Aar hos nogle Bønderfolk paa  
Gaarden Solberg i Tranøe Sogn, Hans Hansen og  
hans Hustru. Forinden deres Død havde de lovet for  
hans troe Tjeneste at give ham fornødent Ophold til  
hans Død; men han overlever dem. Hans Alderdom  
og Svaghed gjør ham uskikket til at erhverve sig selv  
Noget. De 3 sidste Aar havde han ingen Løn faaet  
hos de Afsdøde. Han begjærede ved Skiftet af Ar-  
vin.

vingerne i dette ikke uanseelige Bøe en passende Løn for disse Aar; men de nægtede ham Samme, og vilde paa ingen anden Maade bidrage noget til hans Forsørgelse i Fremtiden. Faktor Lorents Peter Jessen, der havde tilkøbt sig Gaarden, gjorde dem da det Tilbud, at underholde ham, saalænge han, Jessen, lever uden nogen Godtgjørelse, men imod at Arvingerne forbinde sig at betale eengang for alle til Transe Skolekasse 100 Rdlr., hvortil de efter lang Omhandling fandtes villige. I denne Anledning har Cancelliet, igjennem Biskop Krogh, ladet bemeldte Faktor P. Peter Jessen tilkjendegive Collegiets Agtelse og Tilfredshed med hans menneskekjerlige og patriotiske Handelmaade.

---

Under 24 Marts d. A. har Cancellier tilskrevet samtlige Overøvrigheder, i hvis Districter boe Physiici, saaledes.

P. M.

Da det er af Bigtighed, at der ved ethvert Apotheque, foruden Apotheqveren selv, findes en duelig og paalidelig, helst examineret, Medhjælper, der i Apotheqverens Sygdom eller Fraværelse i kortere eller længere Tid kan forestaae Apotheqvet, eftersom en uduelig eller mindre kyndig Svend eller Dreng i saa Tilfælde vilde kunne afftedkomme uoprettelig Skade

ved

urigtige Lægemidlers Udlevering eller ved en urigtig Præparation af dem, som ere foreस्कrevne; saa skulde Man herved tjenstligst anmode Dem om, behageligen at ville anmode den i Deres District boende Physicus om, ved Apothekvernes Visitation at paasee, at der ved ethvert af dem findes en saadan Medhjælper, samt derhos tilholde samtlige Apothekvere i hans District, at give ham i Forveien Underretning om, hver Gang de paa flere Dage forlade deres Apotheker.

---

Cancelliet har modtaget et Forslag om, at vedkommende Skolecommissioner maatte paalægges at indsende de befalede Beretninger i det seneste inden 1ste Juni og 1ste Decbr.; at Skoleregnskaberne maage inden 31 Decbr. være Amts Skoledirectionen tilstillede, og at Forsømmelse i Henseende til disse Regnskabers betimelige Indlevering maa behandles efter Forordningen af 30 Januar 1793. Dette Forslag er af Cancelliet, ved Skrivelse til Vedkommende, bifaldet.

---

Under 21de Juli d. A. har Cancelliet anmodet Svendborg Amts Skoledirection at tilkjendegive Sognepræsten Hr. Møller i Bierrebye paa Thorseng og Sognepræsten Hr. Bech i Tvede, at Collegiet med megen Tilfredshed har erfaret de af dem for Skolevesenets gjorte Opoffrelser. Den første, Hr. Møller, har

har nemlig forbundet sig til at give sit Sogns 3de Skolelærere 60 Rdlr. aarligen, indtil deres Kaar paa anden Maade kunne forbedres, og den sidste, Hr. Vech, har næsten ganske alene contribueret til at lønne en, istedet for en ubrugbar Degn og Skolelærer, antagen Seminarist i en Tid af mere end et Aar.

---

Under 8de Juni d. A. er det tilladt Ole Andersen Sogn, at Gaarden lille Sogn kaldet, Matrikul No. 18 i Follong Fogderie, maa for Eftertiden bære Navn af Nordberg.

---

Hs. Majestæt Kongen har allernaadigst besejlet saaledes.

"Naar Folk, som ere udfrevne af Landet, avancere til virkelige Corporaler af den danske og holstenske Artilleriebrigade, Garden til Hest, Cavallerieregimenterne, Husarregimentet, Garden til Fods og de første Batllioner af Infanterieregimenterne, samt Jæger og Skarpskyttercorpsene ved Vor danske Armee, da bevilge Vi, at dem tilstaaes den Douceur af 20 Rdlr., som er bestemt for hvervede Underofficerer. Endvidere ville Vi, at sige af Landet udfrevne Folk skulle, naar de avancere til Corporaler, vedblive at beholde de 5 Rdlr. aarligen Douceurpenge for de

Aar,

Nar, hvori de endnu havde tilbage at tjene som Gemene ved Regimenterne, saavel som for de Nar, de vare pligtige at tjene ved de annecterede Batallioner.<sup>n</sup>

Hvilken allerhøieste Befaling under 6te October d. A. er fra det danske Cancellie bleven meddeelt samtlige Amtmand og Land og Søe-Krigscommissairer i Danmark til fornøden Efterretning og Jagttagelse.

Cancelliet har modtaget en Forespørgsel om, hvem det paaligger, hos Districtets Beboere at indkræve Multerne for forsamt Skolegang, og om disse, i Mangel af mindelig Betaling, directe af Skolecommissjonen kunne foranstaltes inddrevne ved Udpantning af Sognefogden, samt om denne, i saadant Tilfælde, derfor tilkommer lige Betaling, som for andre Udpantnings-Forretninger. I den Anledning har bemældte Collegium tilkjendegivet Vedkommende, at det anseer det passende, at Skolepatronen lader Multerne indkræve, og, naar disse da ikke erlægges, begjærer Udpantningsordre hos Amtmanden, og at Sognefogden, ved at inddrive Multerne, tillige gjør sig betalt for sin Forretning.

### Lovgivninger.

Under 9de October d. A. er, igjennem det danske Cancellie, udsærdiget et Rescript til Kjøbenhavns Magistrat

gistrat af følgende Indhold. Hs. Majestæt har ladet sig foredrage en allerunderdanigst Ansøgning fra Møllerlauget i Kjøbenhavn, hvori Samme anholder om Forhøielse i Møllerlønnen; og efter at have taget denne Ansøgning, tilligemed Magistratens derover afgivne Erklæring og de iøvrigt foredragne Omstændigheder, i Overveielse, vil Hs. Majestæt, at det Kjøbenhavns Møllerlaug ved Reskript af 5te Januar d. A. forundre Tillæg i Møllerlønnen maa være forhøiet med 4 Sk. for en Tønde Hvede at male og sigte, med 2 Sk. for en Tønde Rug at male og sigte, med 4 Sk. for at male en Tønde Hvede grovt, og med 1 Sk. for at male en Tønde Hvede til Skraae; saa at Møllerne her i Staden maae lade sig betale: 1) for at male og sigte en Tønde Hvede 3 Mk. 14 Sk.; 2) for at male og sigte en Tønde Rug 3 Mk. 10 Sk.; 3) for at male en Tønde Hvede til grovt Meel 1 Mk. 14 Sk.; 4) for at male en Tønde Hvede til Skraae 1 Mk. 15 Sk.; hvorimod Betalingen for Maling af Rug til grovt Meel samt Kjørelønnen fremdeles skal vedblive, som den ved ovennævnte Reskript af 5te Januar d. A. er fastsat. Denne Forhøielse tager sin Begyndelse fra Reskriptets Datum den 9de October og vedbliver indtil Udgangen af Aaret 1811.

(Fortsættelse af Forordningen angaaende de lærde Skoler i Danmark og Norge.)

§ 64. Naar nogen anmeldes til Optagelse, skal Anmeldelsen skee skriftlig til Skolens første Lærer, fire Maaneder i Forveien, for at fornemme, om i Skolen kan blive Plads. I denne Anmeldelse maa bestemt angives den Anmeldtes Fødselsaar og Fødested, hans Forældres Navn og Stand, den Underviisning, han hidtil har nydt, og hans Fremgang i Samme. Anmeldelsen fremlægges da i sin Tid af den første Lærer i Lærernes Forsamling, og i deres Nærværelse prøver han de anmeldte Discipels Kundskaber, og lader samme prøve af de andre Lærere i deres Fag. Efter Udfaldet af denne Prøve, saavelsom med Hensyn paa de i foregaaende §. fastsatte Betingelser, bestemmer Skolens første Lærer, om den Prøvede kan antages, og, saafremt han antages, i hvilken Klasse han skal have sin Plads.

§. 65. Naar Disciplene indføres i den almindelige Skoleprotokol, erlægges for hver 5 Rdlr. i Indskrivningspenge, som beregnes Skolekassen til Indtugt. Fra denne Udgift ere alene de Disciple befriede, som fra en Middelskole gaar over til een af de fuldstændige lærde Skoler, for der at fortsætte og fuldende deres begyndte Skolestudier.

§. 66. Skolepengene for hver Discipel, saavel

vel i de fuldstændige Skoler som i Middelkolerne, bestemmes til 20 Rdlr. aarligen. Kun i Kjøbenhavns Chathedralsskole blive de herefter, som før, 30 Rdlr. aarligen for hver. I Tilfælde, at flere Brødre paa samme Tid besøge Skolen, betales for den anden kun 15 Rdlr., i Kjøbenhavn 20 Rdlr.; for den tredje kun 10 Rdlr.; for flere end tre Intet.

Disse her bestemte Skolepenge, hvort ingen Nedsættelse finder Sted, betales for alle Disciple uden Undtagelse, enten de besøge alle eller kun enkelte Læretimer, naar og saalange dem ikke er tilstaaet fri Skolegang. De erlægges i fire Kvartaler, en fjerde Deel i hvert Kvartal. De indkræves forud i Kvartalernes Begyndelsen, og, naar de eengang ere havede, betales de i intet Tilfælde tilbage.

§. 67. For at erstatte Skolekassen Udgifterne til Lys, Varme og andre Skolens mindre Fornødenheder, erlægger desuden enhver Discipel uden Forskjel 3 Rdlr. Ogsaa dette Contingent betales forud ved Begyndelsen af første og tredje Kvartal.

§. 68. Naar nogen Skole maatte med de øvrige Classer forbinde en Handelsclaesse eller anden lignende Indretning til Bedste for Ikkestuderende, forhøies for dem, som denne Foranstaltning kommer til gode, Skolepengene saa meget, som fornødent gjøres, for at erstatte Skolen de Omkostninger, som dermed ere forbundne.

§. 69.

§. 69. Foruden det af Os her Bestemte er Intet for Skoleunderviisningen at betale, hverken til Skolens Lærere eller Betienter, og forbydes samtlige Lærere, under Straf af Embedesfortabelse, at modtage nogen Betaling eller Douceur af Skolens Disciple, være sig middelbart eller umiddelbart.

§. 70. Naar betalende Disciple ere udmældte af Skolen eller i nogen Tid have været borte, uden at angive gyldige Aarsager for deres Udeblivelse, kunne de vel antages igjen, naar der søges om Tilladelse dertil for dem, og derimod ellers Intet er til Hinder. Men i første Tilfælde ere de at ansee som nye Disciple, og maae derfor paa ny prøves, og igjen betale Indskrivningspenge; i sidste Tilfælde have de, førend de igjen antages, først at erlægge, hvad der af deres Skolecontingent muligen endnu kunde restere.

### Syvende Kapitel.

#### Om Skolebeneficier.

Alle Legater og andre Gaver, som af private Beljærere hidtil ere givne eller herefter maatte gives til at understøtte duelige og trængende, eller til at opmuntre haabefulde og flittige Disciple, skulle urokkelig anvenedes til disse Diemed.

§. 72. Skolebeneficierne skulle være tvende Slags. Det første indskrænker sig til fritagelse for at erlægge Skolepenge, hvortil dog ikke regnes det i

§. 67 bestemte Bidrag til Anskaffelsen af Lys, Varme v. s. v., hvilket Bidrag ogsaa enhver, der nyder Skolebeneficier, skal erlægge. Det andet Slags bestaaer i Pengestipendier, hvilke de Disciple, der allerede have fri Skolegang, endnu desuden kunne nyde til videre Understøttelse.

§. 73. Det høieste Antal af Disciple, som gives fri Undervisning, skal i Cathedralsskolen i Kjøbenhavn være 40, i hver af de andre Cathedralsskoler 30, i de øvrige fuldstændige Skoler 20, i Middelskolerne 12.

§. 74. Pengestipendier skulle have 3 Grader: 20, 35 og 50 Rdlr. aarligen. Det høieste Antal af saadanne Stipendier skal være: i Kjøbenhavns Cathedralsskole 10 af første Grad, hver til 20 Rdlr., 10 af anden Grad til 35 Rdlr., og 10 af tredje Grad til 50 Rdlr. I de andre Cathedralsskoler 7 Stipendier af hver Grad; i de øvrige fuldstændige lærde Skoler 6 Stipendier af den laveste og 4 af hver af de tvende høiere Grader. I Middelskolerne, hvor den høieste Grad, 50 Rdlr., ikke finder Sted, 3, hver paa 35 Rdlr., og 6, hver paa 20 Rdlr.

§. 75. Til at udrede forbemaeldte Stipendier skal ved enhver Skole oprettes en Stipendiefond. Til Grundvold for denne Fond skulle henlægges alle Privatelegater, som ere givne eller herefter gives til duelige, fattige og trængende Disciples Understøttelse og Opmuntring.

muntring. Men hvor disse Legater ikke ere tilstrækkelige, skulde Tilskud, indtil Beløbet af de Stipendiesummer, som for enhver Skole ere bestemte, efterhaanden, som fornødent gjøres og som Omstændighederne det tillade, udredes fra andre Hjælpekilder, som Skolerne enten allerede maatte være i Besiddelse af, eller for dem kunne udfindes.

§. 76. Disciple, for hvilke Skolebeneficier søges, kunne ikkun under følgende Betingelser dertil komme i Betragtning;

- 1) at de ere bestemte til, efter fuldbendte Skoleaar og loovformelig Dimission, at studere ved Universitetet;
- 2) at det fattes dem hverken paa Anlæg eller Lyst til Studeringer;
- 3) at de ved sædelig Opførsel og ved Flid gjøre sig fortjente til Understøttelse;
- 4) at deres Trang til Skolebeneficier er bekræftet med antagelige Attester.

§. 77. Ingen Discipel maa bringes i Forslag til Skolebeneficier, førend han har været et Aar i Skolen. Fra denne Regel finde dog Undtagelser Sted:

- 1) for Disciple fra Island og Færøerne, hvilke, naar de til Skolerne i Bore Niger forsendes, skulde der vedblive i Besiddelsen af de dem ved ældre Anordninger meddeelte Privilegier;

2) for

- 2) for dem, som overgaae fra Middelskolerne til nogen af de fuldstændige Skoler, og som i Middelskolerne allerede have havt fri Underviisning eller Stipendier, hvilke Beneficier de da beholde i de Skoler, hvori de indtræde. Er det bestemte Antal af Gratistpladser besat, da antages de som overordentlige Gratister, og, skulde intet Stipendium være ledigt, da udredes Beløbet af deres hidtil havte Stipendium af den Middelskole, som de forlade, indtil et af den fuldstændige Skoles egne Stipendier kan dem forundes;
- 3) for de Gratister og Stipendiater, som af gyldige Aarsager og med gode Bidnesbyrd gaae over fra een af de fuldstændige lærde Skoler til en anden.

I øvrigt bemyndige Vi Vor Direction til at bevilge en med Omstændighederne passende Forkortelse i det bestemte Prøveaar, eller til at tilstaae foreløbig Understøttelse, naar der haves Visshed om, at en Discipel er fortrinligen værdig og trængende til tidligere Hjælp.

§. 78. Det første Beneficium, som paa indgIVEN Ansøgning tildeles en Discipel under ovenanførte Betingelser, er fri Underviisning. Om nogen ders efter endvidere skal nyde Stipendium eller gaae frem fra Sammes ringere til høiere Grader, dette skal beroe paa,

paa, om og hvorvidt han udmærker sig ved Talent, Flid, Fremgang og sædelig Opførsel.

§. 79. Ledige Gratist og Stipendiepladser, til hvilke ingen behørig competent Discipel maatte melde sig, blive indtil videre ubesatte. Alle Besparelser af Stipendier, som derved, eller ved indtræfende Vacancer i Skoleaarets Løb, foranlediges, skulle alene komme Skolens Stipendiefond tilgode, og anvendes til at forøge dets frngtbringende Kapital, indtil denne er istand til at udrede de i §. 74 bestemte Stipendiesummer; men, naar dette er Tilfældet, da anvendes det Overskydende, efter Vor Directions foregaaende Bestemmelse, til overordentlig Understøttelse for Skolens udmærkede Disciple i deres Skole- og Universitetsaar.

§. 80. Naar en Stipendiat's Fornødenheder, hvortil regnes Anskaffelsen af de uundværlige Skolebøger, tillade det, bliver kun en Deel af det ham bevilgede Stipendium anvist til Udbetaling; det øvrige oplægges for ham.

§. 81. Af Stipendiatens Oplag betales ham ved hans Dimission til Universitetet en Trediedeel; den anden Trediedeel anvises ham af Vor Direction til Udbetaling ved Enden af hans første academiske Halvaar, og den sidste Trediedeel ligeledes efter det andet Halvaars Forløb, efterat det ved indsendte At-

tæfter

tester fra vedkommende Professorer, og ved de Præver, han har været underkastet, er bevist, at han hensigtsmæssigen har anvendt sin Tid i begge Halvaar, og ført et anstændigt Levnet.

§. 82. Forslaget til Skolebeneficiernes Fordeling, efter ovennævnte deres Slags og Gradationer, samt til Bestemmelsen af den Deel, der kan udbetales, og den, der kan oplægges for hver enkelt Stipendiat i ethvert tilkommende Skoleaar, skulde i Cathedraleskolerne i Kiøbenhavn, Christiania og Odense, som hidtil, affattis af Rector og Skoleraad; i de øvrige lærde Skoler af enhver Skoles første Lærer, i den Form, som Directionen foreskriver, og, tilligemed Beretningen om den offentlige Examen og det i § 61 befalede Udtog af den almindelige Skoleprotocol, tilsendes Directionen til Bedømmelse og Approbation. Denne Approbation gælder kun for det nye Skoleaar indtil næste offentlige Examen, da nyt Forslag indstilles.

§. 83. Naar en Discipel, som er tillagt noget Skolebeneficium, viser sig dertil uværdig, eller ikke svarer til den Mening, som har været fattet om ham, eller seer sin Træng ved lykkelige Begivenheder hævet, da nedsættes eller ophøre det eller de tilstaaede Beneficier for en bestemt Tid eller for bestandigt.

§. 84. Dersom en Stipendiat gaaer over fra een Skole i en anden, for at fortsætte sine Studier,

skal

Kal det Oplag, han i den første Skole har havt, komme ham tilgode; men, forlader han ellers Skolen inden den ordentlige Dimissionstid, eller hans Bestemmelse til academiske Studeringer forandres, da falder det for ham samlede Oplag tilbage til Stipendiefonden, og end videre har Skolekassen Ret til, at fordrer de oppebaarne Stipendier tilbagebetalte. Undtagelse i disse Tilfælde maa dog Directionen være bemyndiget til efter Omstændighederne at bevilge, især for de Disciple, som, i Overeensstemmelse med § 59, efter vedkommende Læreres Raad, forandre deres Bestemmelse.

(Fortsættelsen følger.)

### Befordringer og Afgang.

Under det danske Cancellie: Den 9de October er forhen varende Auditeur og Regimentsquartiermester ved det jydsk Regiment lette Dragoner, P. Webede, udnævnt til virkelig Cancellieassessor; Exam. Juris G. J. Liebe til Procurator ved Retterne i Sjællands Stift, de i Kjøbenhavn undtagne. Den 10de, E. Dahl meddeelt Bevilling til, i Fælledskab med sin Stedmoder, E. M. Wahl, samt efter hendes Død at fortsætte det af hende hidtil i Bergen drevne Bogtrykkerie. Den 12te, personel Kapellan N. Lassen udnævnt til Sognepræst for Grans Præstegjæld i Uggershuus Stift; Kirkesanger og Skolelærer i Castrup i Sjæ.

i Sjælland, J. F. Pihme, til Sognepræst for Naasberg Menighed i Aalborg Stift.

**Under Rentekammeret:** Den 27de Septbr. er Fuldmægtig i Kasseler Contoiret for Extra- og Rangsattens Oppebørsel i Kjøbenhavn, E. Friisenberg, udnævnt til Kasseler ved det under Extraskattecommissionen oprettede Contoir for den ved Forordningen af 8de Februar 1810 paabudne Indkomstskats Oppebørsel i Kjøbenhavn, og Copiist i det kjøbenhavnske Renteskriver Contoir, J. Rönigsfeldt, til Fuldmægtig i ovennævnte nye oprettede Contoir; Exam. Juris P. Wiel til Copiist i det kjøbenhavnske Renteskriver Contoir. Den 3die October, Fogden for Senjens og Tromsøe Fogderie i Finmarkens Amt, J. M. Klingenberg, udnævnt til Foged for Romsdals Fogderie i Romsdals Amt, og Copiist i Rentekammerets danske og norske Cancellie, G. F. Resch, til Foged for benævnte Senjens og Tromsøe Fogderie; D. M. C. Rühl udnævnt til Copiist i det første schlesvigsk Contoir under Rentekammeret.

**Under General-Postdirectionen:** Den 8de October er J. F. N. Mossin udnævnt til Postmester i Frederikstad.

---

### Trykfeil.

No. 39 Side 616 Lin. 30 3die Pille 8 s., læs: 4 s.